

PORTE AKADEMİK

Sayı: 14/15 - Müzik ve Dans Araştırmaları Dergisi / Volume: 14/15 - Journal of Music and Dance Studies

Ali Cenk GEDİK
Alan GOLDMAN
Eray CÖMERT
Ekin ÇORAKLI
Sonya Zdravkova DJEPAROSKA
Barış BOZKURT
Robert REIGLE
Gökhan DENEÇ
Can KARADOĞAN
Burçin ELMAS ÇUBUKÇU
Füsun Deniz ÖZDEN
Eylül DOĞAN
Aray RAKHIMZHANOVA
Iva NIEMČIĆ
Songül KARAHASANOĞLU
Erol PARLAK
Ş. Şehvar BEŞİROĞLU
Sıtkı Kandemir BASMACIOĞLU
Ivana KATARINČIĆ
Ilgın AYIK

Prof. Ş. Şehvar Beşiroğlu anısına...

PORTE AKADEMİK

Müzik ve Dans Araştırmaları Dergisi/
Journal of Music and Dance Studies

Güz / Autumn 2016

Bahar / Spring 2017

Sayı / Volume: 14/15

Uluslararası Hakemli Süreli Yayın/
International Periodical

İTÜ TMDK Adına Sahibi/Registered

Adnan Koç

Genel Yayın Yönetmeni/ Executive Director

Songül Karahasanoğlu

Editör / Editor

Gonca Girgin (14. Sayı)

Belma Oğul Kurtişoğlu (15. Sayı)

Yardımcı Editör/Associate Editor

Günay Koçhan Flower

Teknik Yönetmen/Technique Director

Eray Cömert

Redaktörler/Copy-Editors

Alin Aylin Yağcıoğlu

Belma Oğul Kurtişoğlu

Burcu Yıldız

Eray Cömert

Eylül Doğan

Gonca Girgin

Günay Koçhan Flower

Ozan Baysal

Yayın Kurulu / Editorial Board

Adnan Koç

Belma Oğul Kurtişoğlu

Can Karadoğan

Claire Levy

Erol Parlak

Fırat Kutluk

Gözde Çolakoğlu Sarı

Helen Rees

Irene Markoff

Martin Stokes

Münir Nurettin Beken

Nail Yavuzoğlu

Nermin Kaygusuz

Nihal Ötken

Nilgün Doğrusöz

Serpil Murtezaoğlu

Songül Karahasanoğlu

Şehvar Beşiroğlu

Hakem Kurulu/Referees

Ali Ergur

Alin Aylin Yağcıoğlu

Berna Kurt

Bülent Kurtişoğlu

Can Karadoğan

Cumhur Sevinç

Eray Altınbüken

Gonca Girgin

Gözde Çolakoğlu Sarı

Günay Koçhan Flower

Martin Greve

Mehmet Öcal Özbilgin

Namık Sinan Turan

Nesibe Özgül Turgay

Ozan Baysal

Sertaç Kaki

Songül Karahasanoğlu

Tom Solomon

Yelda Özgen Öztürk

Yazışma Adresi / Contact

İTÜ TMDK

İdari Bina, Maçka Kampüsü, 34657

Telefon: +90 212 248 90 87 Dahili: 119

Fax: +90 212 240 27 50

E-mail: porteakademik@itu.edu.tr

Web: <http://porteakademik.itu.edu.tr>

Kapak ve İç Tasarım/Cover and Graphic Design

Cenkler Matbaacılık Amb. San. Tic. Ltd. Şti.

Baskı/Print

Cenkler Matbaa

www.cenkler.com

ISSN: 2146-2453

Güz 2016

Bahar 2017

İÇİNDEKİLER/CONTENTS

Önsöz Gonca GİRGİN Belma OĞUL KURTIŞOĞLU	5
<i>Müziğin Değeri</i> Alan GOLDMAN Çeviren: Ekin ÇORAKLI	7
<i>Automatic Transcription of Ney Recordings in Traditional Turkish Art Music</i> Ali Cenk GEDİK, Barış BOZKURT	19
<i>'Matches and Ashes' A Video-Art Project</i> Burçin ELMAS ÇUBUKÇU, Robert REIGLE	38
<i>Electromagnetic Excitation Methods of Acoustic Musical Instruments - An Example of Piano Augmentation: Sympathetic Vibrating Piano</i> Gökhan DENEÇ, Can KARADOĞAN	45
<i>Kazakhs in China: Expressing Identity Through the Dance Qara Jorğa</i> Aray RAKHIMZHANOVA	52
<i>A Bronze Statuette Playing Trumpet from Mylas</i> Fusun Deniz ÖZDEN	59
<i>Erken Cumhuriyet Dönemi'nde Kültürel Reform Hareketleri ve Âşık Veysel</i> Eray CÖMERT	66
<i>İngiltere'de Yaşayan Türkler Arasında Halk Müziği ve Saz/Bağlama Kültürü</i> Erol PARLAK	96

<i>Yunanistan'da Mübadilliğin Kültürel Simgesi</i> <i>Anadolu Türküleri: Konyalı Türküsü</i> Eylül DOĞAN, Songül KARAHASANOĞLU	116
<i>Pentagram'ın Müziğinde Türk Müziği ve Heavy Metal Müziği</i> <i>Ögelerinin Kullanımı</i> İlgın AYIK, Ş. Şehvar BEŞİROĞLU, Robert REIGLE	134
<i>Croatian Couple Dances from 19th Century till The Present Day:</i> <i>The Waltz and Salonsko Kolo</i> Iva NIEMČIĆ, Ivana KATARINČIĆ	147
<i>Franz Liszt'ten Günümüze Piyano Transkripsiyonu</i> <i>Sanatının Kısa Tarihçesi</i> Sıtkı Kandemir BASMACIOĞLU	161
<i>Chain Dance Teshkoto - Cultural Identity</i> <i>Marker of Macedonians</i> Sonja Zdravkova DJEPAROSKA	171

ÖNSÖZ

Gonca GİRGIN
Belma OĞUL KURTIŞOĞLU

Porte Akademik ekibi olarak, bu defa iki sayıyla birden karşınızdayız. Sebebimiz buruk, sebebimiz hayata dair, çünkü sebebimiz hep özleyeceğimizi bilmek...

Porte Akademik serüvenine, 2010 yılında Şehvar hocamızla başlamıştık. Ancak 2017 Mayıs'ından beri onsuz devam etmek zorunda kaldık. Ansızın yaşadığımız bu ayrılık birliktelik motivasyonumuzu oldukça düşürdü; üzerimize düşen görevleri, akademik sorumluluğumuzu öteledik. Bu sebeple öncelikli olarak okuyucularımızdan ve yazarlarımızdan yaşadığımız gecikme için özür dileriz...

Henüz 52 yaşında kaybettik Şehvar hocayı... Bu kadar genç kaybedişimiz onla başladığımız ama onsuz büyütmemiz gereken bir sürü hikaye bıraktı bizlere... Müzikoloji ilerleyecek, Porte Akademik gelişecek, nice öğrenciler yetişecek... Çok bilindik haliyle, bayrağı devraldık bir kere; motivasyonumuzu sağlayıp devam edeceğiz. Her bir hikâyeyi kaldığı yerden hocamıza anlatmayı da ihmal etmeyeceğiz şüphesiz...

Kaldığımız yerden devam ediyoruz o vakit!

Müzikoloji, disiplinler arası bir alan olarak çok çeşitli konulardan oluşan çalışmaları bünyesinde barındırması açısından zengin bir konu skalasında geziniyor. 14. Sayı'nın ilk yazısında, Ali Cenk Gedik ve Barış Bozkurt dijital bir transkripsiyon sistemini Ney kayıtlarına uyguladıkları deneysel veri analizine dayanan makalelerinde hem geleneksel notasyon sistemiyle dijital ifadenin karşılaştırmasını yapıyor hem de Ney çalgısına yapılan bu uyarlama ile diğer çalgılara da uygulanması için yol açmış oluyorlar.

Burçin Elmas Çubukçu ve Robert Reigle ise çalışmalarında ikili (duo) bir video sanat projesinin tanıtımını yapıyorlar. Yazarlardan Burçin Elmas Çubukçu aynı zamanda tanıtımı yapılan performansın da katılımcılarından biri. Elektro akustik müzik eklenmiş bu video sanatı günümüz kapitalist dünya sisteminde işlevsel ihtiyaçların yerini alan sembolik ve duygusal ihtiyaçları, Maslow'un bilinen ihtiyaçlar hiyerarşisi piramidine atıfta bulunarak tartışıyor.

Gökhan Deneç ve Can Karadoğan'ın makalesi ise ilk yazarın 2015 yılında yaptığı doktora tezinden üretilmiş. Yazarlar, bir müzik enstrümanının kapasitesinin artırılması için yapılan uygulamaları piyano üzerinden denedikleri bir modellemeyle aktarıyorlar. Enstrümanın geleneksel ses özelliklerinin yeni tınısal bölgelerin keşfiyle genişletilmesinde elektromanyetik hareketlerdeki temel kuralların uygulanmasını öneriyorlar.

Bu sayının çeviri yazısı ise Alan Goldman'ın müziğin değeri üzerine yazmış olduğu makalesi. Goldman felsefi düzeyde tartıştığı değer kavramını örnek olarak seçtiği konser salonlarında icra edilen çalgısal müzik üzerinden tartışıyor. Goldman'a göre değer tartışması müziğin kendisinin ne olduğu ile ilgili soruyu ortaya atması açısından önemli. Buradan hareketle,

müziğin sadece başka bir dünya olmadığını aynı zamanda memnun edebilen ve zihinlerin yaratıcı güçlerini bütünüyle ortaya çıkarabilen bir dünya olduğunu ileri sürüyor.

15.Sayı'da ise farklı açılardan müzik ve kimlik ilişkisini ele alan, semiyoloji aracılığı ile müzik tarihine dair çıkarımlar yapan ve dans ve müzik türlerinin nasıl melezleşerek alt türler oluşturduğu, repertuarın nasıl geliştiğine dair makaleler müzik ve dans çalışmalarının çeşitliliğini göstermektedir. Aray Rakhimzhanova, Çin'de yaşayan Kazakların Qara Jorğa dansı aracılığı ile azınlık kimliğinin oluşumunu ve bu dansın devletin egemen değerlerini nasıl yansıttığını ele aldığı bu makale yazarın yaptığı alan araştırması ile desteklenerek ortaya çıkmıştır. Tarihsel olarak at yarışlarını tasvir eden bu solo erkek dansı, günümüzde disko, sahnelenmiş icra ve flash moblar şeklinde kadın ve erkekler tarafından düet ve grup formlarında çeşitlemeleri üzerinden okumuştur.

Fusun Deniz Özden, trompet çalan bronz bir heykelciğini Pierce'in üçlü semiyolojik yaklaşımını kullanarak hem tarihsel ve bölgesel bir çıkarım hem de bu heykelciğin üretebileceği müziğin hangi kültüre ait olabileceğine dair bir müzik arkeoloji çalışması ile bu sayıya katkıda bulundu.

Eray Cömert, makalesinde Türkiye Cumhuriyetinin ilk dönemlerindeki kültürel reformların nasıl gerçekleştiği anlamlandırmak amacıyla örneklem olarak Âşık Veysel'in eserlerini ele almasının yanı sıra siyasi iktidarla olan ilişkisini tarihsel bir yöntemle incelemektedir.

Erol Parlak, İngiltere'de yaşayan Türkiyeli ve Kıbrıslı Türkler arasındaki halk müziği saz/bağlama kültürü üzerine uyguladığı dokuz aylık alan araştırmasından elde ettiği verileri, ilgili kişiler ve kurumları betimsel bir dille bu sayıda paylaşmıştır.

Eylül Doğan ve Songül Karahasanoğlu'nun ortak çalışmasında, Yunanistan ve Türkiye'de yürütülen alan çalışması teknikleriyle elde edilen verilere dayanarak Konyalı türküsü örneğinden yola çıkıp Yunanistan'da söylenmeye ve dinlenmeye devam eden Anadolu türkülerinin 1923 yılında yaşanan mübadeleye tabi tutulanların bir kimlik inşa etmek amacıyla nasıl araçsallaştırdıkları ele alınmıştır.

Ş. Şehvar Beşiroğlu ve Robert Reigle'in katkısıyla İlgin Ayık, Heavy Metal grubu Pentagram'ın eserlerinde makam, usulle ilgili ve diğer Türk müziği öğelerinin kullanımını inceleyerek, ilham ve etkileşimin alt türler ve alt-alt türlerin oluşumunda nasıl bir işleyişte bulunduğunu ortaya çıkaran bir model sunmaktadır.

Iva Niemčić and Ivana Katarinčić, vals ve polka gibi temeli halk oyunu olan dansların başka kültürlerde nasıl yaygınlaşıp tekrar bir halk kültürü haline dönüştüğünü 19. yüzyıldan bugüne Hırvatistan'daki çiftli salon danslarının tarihi üzerinden anlamaya çalışmışlardır.

S. Kandemir Basmacıoğlu, 19. yüzyıldan, özellikle Franz Liszt'den bu yana farklı amaçlı transkripsiyon çalışmaları ile hem bestecilerin hem de yorumcuların verdikleri eserlerin çeşitlenmesinde, piyano tekniğinin ve repertuarının gelişmesinde nasıl bir rol oynadığını ele almıştır.

Sonja Zdravkova Djeparoska, çalışmasında *Teshkoto* isimli dansın birçok halk kültürü arasından toplumsal bağlam, politik şartlar ve kültür çevresinin bilinçli olarak seçilerek iki farklı siyasi yönetim altında Makedonya'nın ulusal bir sembolü ve kimlik göstergesi olarak inşa edilmesi, bunun sonucu olarak kolektif hafızanın bir parçası olma sürecini kimlik çalışmaları çerçevesinde anlamlandırmıştır.